

Słowa kluczowe: *wyjawienie środka dowodowego, wydanie środka dowodowego, postępowanie cywilne, własność intelektualna*

Ewelina Tomczyk

Wyjawienie lub wydanie środka dowodowego w postępowaniu w sprawach własności intelektualnej

ABSTRAKT

Przedmiotem niniejszego artykułu jest analiza środka prawnego wyjawienia lub wydania środka dowodowego, umożliwiającego skuteczne dochodzenie ochrony praw własności intelektualnej w postępowaniu cywilnym. Środek ten jest niezmiernie istotny dla powoda, bowiem może on dzięki niemu wejść w posiadanie dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, które znajdują się we władaniu pozwanego.

I. UWAGI WPROWADZAJĄCE

Wyjawienie lub wydanie środka dowodowego jest jednym z trzech środków prawnych (obok zabezpieczenia środków dowodowych oraz wezwania do udzielenia informacji) umożliwiających dochodzenie ochrony praw własności intelektualnej, wprowadzonych do Kodeksu postępowania cywilnego¹ z dniem 1.07.2020 r., kiedy to weszła w życie nowelizacja k.p.c. na podstawie której dodano w Tytule VII „Postępowania odrębne” nowy Dział IVg „Postępowanie w sprawach własności intelektualnej”.

Powyższa nowelizacja k.p.c. stanowiła implementację Dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 29.04.2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej². Natomiast sam środek procesowy wyjawienia lub wydania środka dowodowego scharakteryzowany został w art. 6 ust. 1 dyrektywy 2004/48/WE, zgodnie z którym państwa członkowskie zapewniają, że na wniosek strony, która przedstawiła należyte dostępne dowody wystarczające do poparcia jej roszczeń oraz – potwierdzające te roszczenia – wyszczególnione dowody znajdujące się pod kontrolą strony przeciwnej, właściwe organy sądowe mogą nakazać przedstawienie takich dowodów

¹ Dz.U. z 1964 r. nr 43 poz. 296 ze zm., dalej: k.p.c.

² Dz.U.U.E.L. z 2004 r. nr 157, s. 45, dalej: dyrektywa 2004/48/WE.

przez stronę przeciwną, pod warunkiem zapewnienia ochrony informacji poufnych. Ponadto na takich samych warunkach, w przypadku naruszenia popełnionego na skalę handlową, państwa członkowskie podejmują środki niezbędne umożliwiające właściwym organom sądowym nakazanie, w miarę potrzeb i na wniosek strony, przekazania dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych, które znajdują się pod kontrolą strony przeciwnej, pod warunkiem ochrony informacji poufnych (art. 6 ust. 2 dyrektywy 2004/48/WE).

Środek ten ma umożliwić powodowi zdobycie wiedzy o faktach dotyczących naruszeń jego prawa, których on samodzielnie nie może poznać w przestrzeni poza-sądowej³. Wynika to z praktycznych problemów, które może napotkać powód chcący dochodzić ochrony przysługujących mu praw. Nie zawsze znajduje się on bowiem w posiadaniu wszystkich dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, które powinny zostać ujawnione w postępowaniu przed sądem.

W związku z powyższym wyjawienie lub wydanie środka dowodowego ma na celu umożliwienie powodowi zdobycia wiedzy o faktach dotyczących naruszeń jego praw, których nie jest on w stanie pozyskać samodzielnie. W przeciwnym razie powód, nie będąc w posiadaniu tego typu dowodów, nie będzie w stanie uzyskać ochrony prawnej. Wyjawienie lub wydanie środka dowodowego ma zatem charakter pomocniczy i służy niwelowaniu asymetrii w dostępie do informacji, jaka zachodzi na gruncie procesu cywilnego między powodem a pozwanym⁴.

II. ZAKRES ZASTOSOWANIA

Zgodnie z brzmieniem art. 479¹⁰⁶ k.p.c. wyjawienie lub wydanie środka dowodowego to instytucja mająca zastosowanie wyłącznie w sprawach o naruszenia praw własności intelektualnej. Będą to zatem sprawy o ochronę praw autorskich i pokrewnych, o ochronę praw własności przemysłowej oraz o ochronę innych praw na dobrach niematerialnych (art. 479⁸⁹ § 1 k.p.c.). Ponadto do katalogu spraw własności intelektualnej zaliczyć należy również sprawy o: zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji; ochronę dóbr osobistych w zakresie, w jakim dotyczy ona wykorzystania dobra osobistego w celu indywidualizacji, reklamy lub promocji przedsiębiorcy, towarów lub usług oraz ochronę dóbr osobistych w związku z działalnością naukową lub wynalazczą (art. 479⁸⁹ § 2 k.p.c.).

Należy jednak zaznaczyć, iż wniosek ten nie przysługuje w sprawie, która należy do katalogu spraw własności intelektualnej z art. 479⁸⁹ k.p.c., ale nie jest sprawą

3 Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, druk nr 45 Sejmu VIII kadencji, s. 21, <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=45> (dostęp: 30.10.2023 r.).

4 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁶ (w:) Postępowanie cywilne w sprawach własności intelektualnej. Komentarz dla pełnomocników procesowych i sędziów*, red. L. Marcinoska-Boulangé, D. Sierżant, S. Stepaniuk, M. Sznajder, B. Karolczyk, Warszawa 2021.

o naruszenie prawa⁵. Ponadto, jak podkreśla A. Gołaszewska, definicja spraw własności intelektualnej zawarta w art. 479⁸⁹ § 1 k.p.c. ma charakter procesowy i nie można jej utożsamiać z pojęciem „praw własności intelektualnej”⁶.

Co więcej, skorzystanie z tego środka procesowego możliwe jest tylko i wyłącznie jednocześnie z wniesieniem pozwu lub w trakcie trwającego już postępowania w sprawie. Można zatem stwierdzić, iż wniosek ten nie ma charakteru autonomicznego (samodzielnego), w przeciwieństwie do np. wniosku o udzielenie zabezpieczenia, gdyż jest dostępny wyłącznie dla powoda, a skierowany może być tylko przeciwko pozwanemu⁷. Natomiast pozyskane w ten sposób przez powoda materiały i informacje mogą być wykorzystane tylko i wyłącznie w tym konkretnym postępowaniu, w którym taki wniosek został złożony⁸.

Wniosek o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego złożony przedwcześnie, tj. przed wszczęciem postępowania (poprzez np. umieszczenie go we wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczeń), podlega odrzuceniu na mocy art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w związku z niedopuszczalnością drogi sądowej w tym zakresie⁹. Zatem jak wskazuje się w literaturze, właściwym środkiem prawnym, który można wykorzystać jeszcze przed wytoczeniem powództwa w takiej sytuacji, jest zabezpieczenie środka dowodowego¹⁰.

Uprawnionym do złożenia wniosku o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego jest zatem powód, a zobowiązanym pozwany dysponujący danym środkiem¹¹. Zgodnie z wykładnią językową art. 479¹⁰⁶ k.p.c. należy uznać, iż kierowanie przedmiotowego wniosku w stronę osoby trzeciej jest niedopuszczalne. Jak wskazuje bowiem T. Targosz zgodnie z wzorem dyrektywy 2004/48/WE środek ten nie służy do wydobywania dowodów znajdujących się w posiadaniu osób trzecich (w przeciwieństwie do wezwania do udzielenia informacji adresatem wniosku o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego nie może być zatem np. bank lub inna instytucja finansowa niebędąca pozwanym)¹².

5 M. Rejda, 3.2. Zakres zastosowanie, legitymacja czynna i bierna, przebieg postępowania (w:) *System Prawa Procesowego Cywilnego*, t. 2, cz. 3, *Postępowanie procesowe przed sądem pierwszej instancji. Postępowania odrębne w szczególnych kategoriach spraw*, red. S. Cieślak, Warszawa 2023.

6 A. Gołaszewska, *Postępowanie odrębne w sprawach własności intelektualnej w orzecznictwie sądów powszechnych, Reforma Prawa Własności Intelektualnej część III*, red. A. Adamczak, Kielce 2023, s. 91.

7 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁶ (w:) Postępowanie cywilne...*

8 K. Jasińska, 1.8. *Postępowania w sprawach własności intelektualnej a inne postępowania odrębne (w:) Metodyka pracy pełnomocnika w sprawach cywilnych z zakresu prawa własności intelektualnej*, red. K. Jasińska, Z. Pinkalski, J. Rasiewicz, A. Sokółowska-Lawniczak, Warszawa 2021.

9 Postanowienie SO w Warszawie z 28.03.2022 r., XXII GWO 123/21, LEX nr 3613748.

10 M. Rejda, 3.2. *Zakres zastosowanie, legitymacja czynna i bierna, przebieg postępowania (w:) System...*

11 Tak również m.in. M. Rejda, 3.2. *Zakres zastosowanie, legitymacja czynna i bierna, przebieg postępowania (w:) System...*, s. 979.

12 T. Targosz, *Art. 80 (w:) Ustawy autorskie. Komentarze, Prawo autorskie i prawa pokrewne. Ochrona baz danych. Zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi*, red. R. Markiewicz, Warszawa 2021, t. 2, s. 1880 i 1883.

W art. 479¹⁰⁶ k.p.c. wymienione zostały przykładowe środki dowodowe, o wyjawienie lub wydanie których może wnioskować powód. Są to: dokumenty bankowe, finansowe lub handlowe. Na gruncie prawa procesowego środkiem (źródłem) dowodowym może być: dokument prywatny; dokument urzędowy; inny dokument tekstowy, którego wystawcę można zidentyfikować; dokument tekstowy, którego wystawcy nie można zidentyfikować; dokument nietekstowy, a także inny środek dowodowy – w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej¹³. Katalog dokumentów nietekstowych jest otwarty¹⁴. Mogą to być różnego rodzaju nagrania, zdjęcia, zrzuty ekranu oraz papierowe czy też elektroniczne kopie dokumentów. Ponadto wyrażane są głosy, iż ze względów celowościowych należy uznać, że dane osobowe potencjalnych świadków, zwłaszcza numer telefonu lub adres e-mail, także mogą być przedmiotem wyjawienia¹⁵. W literaturze wskazuje się również, że przedmiotem wniosku mogą być wszystkie rzeczowe środki dowodowe, np. rzeczy, zbiory rzeczy¹⁶.

Pojęcia dowodu i środka dowodowego są wielokrotnie utożsamiane¹⁷. Pojawiają się także poglądy odmienne, zgodnie z którymi nie są to pojęcia synonimiczne, bowiem aby mówić o dowodzie, konieczne są co do zasady łącznie następujące czynności: zgłoszenie wniosku dowodowego, ocena wniosku i wydanie postanowienia o dopuszczeniu dowodu oraz przeprowadzenie dowodu i ocena dowodu – nie mamy więc do czynienia z dowodem, jeżeli sąd wniosek (środek) dowodowy pominął i dowodu nie przeprowadził¹⁸. Środek dowodowy jest zatem zaledwie potencjalnym dowodem¹⁹.

Artykuł 479¹⁰⁶ k.p.c. precyzuje również, że środkiem dowodowym, o którego wyjawienie lub wydanie powód wnioskuje, musi dysponować pozwany. Pozwany nie może być zatem wezwany do sporządzenia dokumentu, który nie istnieje czy nie powstał wcześniej, bez związku z toczącym się postępowaniem cywilnym²⁰.

Z praktycznego punktu widzenia należy zauważyć, iż twierdzenie powoda o nieposiadaniu środka dowodowego stanie się zapewne pierwszą formą obrony. Istotne zatem będzie, jak sąd w danej sytuacji oceni takie twierdzenie pozwanego. Samo tego typu twierdzenie należałoby uznać za niewystarczające, gdyż doprowadziłoby to do bezużyteczności instytucji wyjawienia lub wydania środka dowodowego. Należy zatem rozważyć, jak w sposób prawidłowy pozwany powinien w takim przypadku popierać swoje twierdzenie o nieposiadaniu poszczególnych dowodów. Jedną

13 J. Sadowski, *Art. 243² (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. T. Szancilo, Warszawa 2023, t. 1.

14 Wyrok SA w Łodzi z 13.11.2014 r. (I ACa 984/14), LEX nr 1554749.

15 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁶ (w:) Postępowanie cywilne...*

16 A. Gołaszewska, *Art. 479¹⁰⁶ (w:) Prawo własności przemysłowej. Komentarz*, red. Ł. Żelechowski, Warszawa 2021, t. 8b.

17 Ł. Błaszczak (w:) *Dowody w postępowaniu cywilnym*, red. Ł. Błaszczak, K. Markiewicz, E. Rudkowska-Ząbczyk, Warszawa 2010, s. 9, 15; P. Ryłski (w:) *Dowody w postępowaniu cywilnym...*, s. 302; I. Gil, P. Gil, *Dowodzenie w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2019.

18 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁶ (w:) Postępowanie cywilne...*

19 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁶ (w:) Postępowanie cywilne...*

20 M. Rejdak, 3.2. *Zakres zastosowanie, legitymacja czynna i bierna, przebieg postępowania* (w:) *System...*

z opcji wydaje się być wykazanie, iż dowodem tym dysponuje osoba trzecia, czy też stwierdzenie (poparte dowodami), że ten środek dowodowy uległ np. zniszczeniu.

W art. 479¹⁰⁶ k.p.c. przewidziane zostały dwie formy realizacji dostępu do środków dowodowych: wyjawienie oraz wydanie. Przepisy działu IVg dotyczącego postępowania w sprawach własności intelektualnej nie zawierają definicji legalnej pojęć wyjawienia ani wydania środka dowodowego. W przypadku wykładni pojęcia wyjawienia należy sięgnąć do jego interpretacji na gruncie przepisów innych postępowań (spadkowego i egzekucyjnego), natomiast pojęciu wydania należy zatem przypisać jego językowe znaczenie.

Kolejnym kryterium, które powód musi spełnić zgodnie z art. 479¹⁰⁶ k.p.c., jest uprawdopodobnienie roszczenia. W przepisach dotyczących postępowania w sprawach własności intelektualnej nie ma definicji legalnej pojęcia uprawdopodobnienia roszczenia. Należy się zatem posiłkować w tym zakresie rozumieniem powyższego terminu przyjętym na gruncie doktryny i orzecznictwa, zgodnie z którym „roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli na pierwszy rzut oka, tj. bez głębszego wnikania we wszystkie możliwe aspekty faktyczne i prawne sprawy, istnieje szansa – w świetle przytoczonych przez wnioskodawcę twierdzeń faktycznych popartych dowodami lub środkami niebędącymi dowodami w rozumieniu kodeksu postępowania cywilnego – że przysługuje ono uprawnionemu”²¹. Nie jest zatem konieczne przedstawienie niepodważalnych dowodów, a jedynie wzbudzenie w sądzie przekonania, iż na podstawie przedstawionych twierdzeń i dowodów roszczenie przysługuje wnioskodawcy. Jak wskazuje K. Kurosz w uprawdopodobnieniu chodzi bowiem o pewien poziom prawdopodobieństwa, niewymagający pewności²².

W nawiązaniu do interpretacji art. 6 dyrektywy 2004/48/WE (regulującego środek procesowy, który w polskim porządku prawnym przyjął postać wyjawienia lub wydania środka dowodowego) w doktrynie wskazuje się, że przewidziany na gruncie art. 479¹⁰⁶ k.p.c. standard dowodzenia w postaci uprawdopodobnienia roszczenia w intencji ustawodawcy unijnego jest standardem niższym niż uprawdopodobnienie wymagane na gruncie art. 9 dyrektywy 2004/48/WE dla zabezpieczenia roszczeń²³.

T. Targosz wskazuje natomiast, że chodzi tu o uprawdopodobnienie konkretnego, sformułowanego w pozwie roszczenia, a nie jedynie faktu naruszenia (co stanowi odejście od unijnego wzorca w tym zakresie, ale może być poniekąd usprawiedliwione tym, że najczęściej uprawdopodobnienie naruszenia wystarcza także do

21 Postanowienie SA w Krakowie z 15.06.2015 r. (I ACz 1036/15), Legalis.

22 K. Kurosz, *Standard dowodzenia w ramach środków pomocniczych służących pozyskiwaniu dowodów i informacji a zakres przedmiotowy postępowania w sprawach własności intelektualnej* (w:) *Reforma Prawa Własności Intelektualnej część III*, red. A. Adamczak, Kielce 2023, s. 149.

23 T. Targosz, *Środki pomocnicze w prawie własności intelektualnej i ich sfery zastosowania*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2020/2, s. 181–182.

uprawdopodobnienia danego roszczenia)²⁴. Jednocześnie podkreśla, że przesłanka uprawdopodobnienia roszczenia w żadnym stopniu nie przesądza o tym, że ma być to uprawdopodobnienie tego roszczenia, którego wykazaniu ma służyć wnioskowany dowód²⁵.

W przeciwieństwie do instytucji zabezpieczenia środka dowodowego, we wniosku o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego nie ma konieczności wykazywania interesu prawnego. Można bowiem uznać, iż interes w żądaniu wyjawienia środka dowodowego *per se* wynika z wytoczenia powództwa²⁶.

Ponadto środki dowodowe, o wyjawienie lub wydanie których powód zamierza wnioskować, muszą służyć ujawnieniu i udowodnieniu faktów. Co więcej, jak wskazuje się w doktrynie i orzecznictwie, powyższe środki dowodowe muszą mieć znaczenie dla ustalenia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia²⁷. Chodzi zatem o takie sytuacje, w których bez udostępnienia środków dowodowych skuteczne dochodzenie roszczeń będzie niemożliwe lub nadmiernie utrudnione²⁸. Środek dowodowy musi być również przydatny dla dowodowego oznaczenia (powołania) faktów istotnych dla rozstrzygnięcia o roszczeniu – chodzi tu przede wszystkim o fakty odnoszące się do rozmiaru dochodzonego roszczenia (zakresu bezprawnej eksploatacji chronionego dobra)²⁹.

Mimo iż wykładnia językowa przepisu wskazuje tylko na konieczność spełnienia wymogu ujawnienia i udowodnienia faktów dzięki wydanym lub wyjawionym środkom dowodowym, należy się niewątpliwie zgodzić z wyżej omówionym stanowiskiem prezentowanym w orzecznictwie i literaturze. Środek ten ma bowiem służyć uzyskaniu materiału dowodowego, który będzie miał znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a nie stać się instrumentem, który doprowadzi do przewlekłości postępowania i będzie w tym celu nadużywany przez powoda, aby pozyskiwać środki dowodowe niemające znaczenia dla sprawy.

III. RELACJA ART. 479¹⁰⁶ K.P.C. WZGLĘDEM ART. 248 K.P.C.

Instytucją podobną do wyjawienia lub wydania środka dowodowego na podstawie art. 479¹⁰⁶ k.p.c. jest art. 248 k.p.c., na podstawie którego każdy obowiązany jest przedstawić na zarządzenie sądu w oznaczonym terminie i miejscu dokument

24 T. Targosz, *Art. 80 (w:) Ustawy...*, s. 1881.

25 T. Targosz, *Art. 80 (w:) Ustawy...*, s. 1881.

26 M. Rejda, 3.2. Zakres zastosowanie, legitymacja czynna i bierna, przebieg postępowania (w:) *System...*

27 Wyrok SO w Warszawie z 3.02.2022 r. (XXII GW 496/21), LEX nr 3567176.

28 A. Gołaszewska, *Art. 479¹⁰⁶ (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 506–1217*, red. T. Szancilo, Warszawa 2023, t. 2.

29 A. Gołaszewska, *Art. 479¹⁰⁶ (w:) Kodeks...*

znajdujący się w jego posiadaniu i stanowiący dowód faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że dokument zawiera informacje niejawne.

W literaturze wskazuje się, iż środek procesowy przewidziany w art. 479¹⁰⁶ k.p.c. nie ma na celu wyłączenia stosowania art. 248 k.p.c. w sprawach własności intelektualnej, a uzupełnienie katalogu instrumentów dostępnych w celu pozyskania niezbędnych dla sprawy środków dowodowych³⁰. Wynika to przede wszystkim z kręgu podmiotów, którym sąd może nakazać przedstawienie dokumentów. Na podstawie art. 479¹⁰⁶ k.p.c. zobowiązany może być tylko i wyłącznie pozwany, natomiast art. 248 k.p.c. umożliwia zobowiązanie także osoby trzeciej do przedstawienia dokumentu znajdującego się w jej posiadaniu.

Należy jednak zaznaczyć, iż krąg podmiotów zobowiązanych jest ograniczony w pewnym zakresie, albowiem zgodnie z art. 248 § 2 k.p.c. od obowiązku przedstawienia dokumentu może uchylić się ten, kto co do okoliczności objętych treścią dokumentu mógłby jako świadek odmówić zeznania albo kto posiada dokument w imieniu osoby trzeciej, która mogłaby z takich samych przyczyn sprzeciwić się przedstawieniu dokumentu. Niemniej jednak w powyższym przepisie ustawodawca zastrzegł, że nie można odmówić przedstawienia dokumentu, gdy jego posiadacz lub osoba trzecia obowiązani są do tego względem chociażby jednej ze stron albo gdy dokument wystawiony jest w interesie strony, która żąda przeprowadzenia dowodu, a także strona nie może odmówić przedstawienia dokumentu, jeżeli szkoda, na którą byłaby przez to narażona, polega na przegraniu procesu.

Z drugiej strony hipoteza normy z art. 248 k.p.c. ograniczona jest do dokumentu (w przeciwieństwie do art. 479¹⁰⁶ k.p.c., w którym jest mowa o środku dowodowym). Ponadto, jak trafnie zauważa się w literaturze, art. 248 k.p.c. nie nakłada na sąd obowiązku wydania zarządzenia, co za tym idzie – w praktyce wnioski bazujące na tej podstawie prawnej są często ignorowane, a nawet jeżeli są wydawane, to zarządzenie w tym przedmiocie nie podlega przymusowemu wykonaniu³¹.

Niezależnie od tego, z którego środka strona zamierza skorzystać – czy to z art. 479¹⁰⁶ k.p.c., czy art. 248 k.p.c. – należy zadbać o precyzję w formułowaniu wniosku. Sądy są bowiem w tym zakresie rygorystyczne, szczególnie jeśli chodzi o pisma wnoszone przez profesjonalnych pełnomocników, i rozpoznają z perspektywy art. 235² k.p.c., a nie art. 479¹⁰⁶ k.p.c. wnioski sformułowane tak, jak wniosek dowodowy, o którym mowa w art. 248 k.p.c., mimo późniejszego opisywania przepisu odnoszącego się do wyjawienia środków dowodów³².

O precyzję w formułowaniu wniosku i jego podstawy prawnej, a także wniesienie stosownej opłaty należy dbać również z racji, iż w praktyce wnioski o wyjawienie lub

30 A. Gołaszewska, *Art. 479¹⁰⁶ (w:) Prawo...*

31 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁶ (w:) Postępowanie cywilne...*

32 Wyrok SO w Warszawie z 24.07.2023 r. (XXII GW 75/22), LEX nr 3613725.

wydanie środka dowodowego w oparciu o art. 479¹⁰⁶ k.p.c. często zgłaszane są łącznie z wnioskami o wezwanie do udzielenia informacji³³ opartymi na art. 479¹¹² i n. k.p.c.

IV. WYMOGI FORMALNE WNIOSKU

Zgodnie z art. 479¹⁰⁷ k.p.c. wniosek o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego musi jednocześnie spełniać wymogi formalne pisma procesowego (przewidziane w art. 126 k.p.c. i n.), a także wymogi szczególne (z art. 479¹⁰⁷ k.p.c.), którymi są: określenie środka dowodowego, którego wyjawienia lub wydania żąda powód, oraz uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wnioski, w tym okoliczności, z których wynika, że pozwany dysponuje środkiem dowodowym objętym żądaniem (a także, jak wskazuje się w doktrynie, między innymi wyjaśnienie, jakie znaczenie dla roszczeń powoda ma ten dowód³⁴).

Właściwy do rozpoznania wniosku jest sąd okręgowy – sąd własności intelektualnej, przed którym sprawa się toczy. Zażalenie od postanowień sądu pierwszej instancji w tym przedmiocie rozpoznaje sąd apelacyjny – sąd własności intelektualnej³⁵.

W literaturze słusznie wskazuje się, że domagając się wydania lub wyjawienia środka dowodowego, powód powinien go wyraźnie określić, precyzując, o jaki konkretnie środek się zwraca³⁶. Ponadto podkreśla się, że powód powinien (zwłaszcza w przypadku domagania się wyjawienia środka dowodowego) doprecyzować, w jaki sposób powinno dojść do ujawnienia środka, wskazując, że na przykład ujawnienie ma nastąpić poprzez okazanie rzeczy czy umożliwienie dostępu do bazy danych³⁷. W każdym przypadku należy zadbać o to, by zachować taki poziom w zakresie precyzji oznaczenia tych środków, aby umożliwić pozwanemu identyfikację żądanych od niego środków dowodowych³⁸.

Pojawiają się także wątpliwości, czy możliwe jest ustne złożenie wniosku o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego. W tej kwestii należy zgodzić się z zapatrywaniem, iż według treści art. 479¹⁰⁷ k.p.c. intencją ustawodawcy było umożliwienie składania wniosków w tym przedmiocie tylko i wyłącznie w formie pisemnej³⁹.

Zgodnie z poglądem wyrażonym w doktrynie drugi wymóg szczególny wniosku o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego zawarty w art. 479¹⁰⁷ pkt 2 k.p.c., tj. uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wnioski, stanowi w istocie

33 Np. postanowienie SO w Gdańsku z 14.03.2023 r. (XVII GW 196/21), LEX nr 3573130; postanowienie SO w Warszawie z 28.03.2022 r. (XXII GWO 123/21), LEX nr 3613748.

34 T. Targosz, *Art. 80 (w:) Ustawy...*, s. 1882.

35 G. Kamiński, *Art. 479¹⁰⁷ (w:) Komentarz KPC*, red. E. Marszałkowska-Krześ, I. Gil, Warszawa 2023, Legis.

36 M. Barczewski, O. Zinkiewicz-Będźmirowska (w:) *Postępowania odrębne*, red. A. Machnikowska, Warszawa 2022, s. 1012–1013.

37 A. Sadza, *Art. 479¹⁰⁷ (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Ołaś, Warszawa 2023, t. 3.

38 Uzasadnienie..., s. 22.

39 G. Kamiński, *Art. 479¹⁰⁷ (w:) Komentarz...*

dotatkową przesłankę stosowania wyjawienia lub wydania środka dowodowego, a więc, jak należy zakładać, przesłankę uwzględnienia wniosku, której brak powinien skutkować jego oddaleniem⁴⁰.

Należy również pamiętać, że wniosek o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego podlega opłacie podstawowej w wysokości 30 zł (art. 14 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych⁴¹). Jest to zatem najniższa opłata, biorąc pod uwagę pozostałe dwa środki prawne umożliwiające dochodzenie ochrony praw własności intelektualnej. Wniosek o zabezpieczenie środków dowodowych, a także wniosek o wezwanie do udzielenia informacji podlegają bowiem opłacie w wysokości 200 zł (art. 26a ust. 2 pkt 1 i 2 u.k.s.c.).

Ponadto zgodnie z art. 87² § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w postępowaniach w sprawach własności intelektualnej, w których wartość przedmiotu sporu przekracza dwadzieścia tysięcy złotych, obowiązuje co do zasady zastępstwo stron przez adwokatów, radców prawnych lub rzeczników patentowych. Z obowiązku tego sąd może zwolnić stronę w każdym stanie sprawy (w tym na wniosek złożony w piśmie procesowym), na wniosek lub z urzędu, jeżeli okoliczności, w tym stopień złożoności sprawy, nie uzasadniają obowiązkowego zastępstwa (art. 87² § 3 k.p.c.). Rozwiązanie to należy ocenić pozytywnie z racji, iż zdecydowana większość spraw dotyczących własności intelektualnej jest skomplikowana i dla prawidłowego przebiegu postępowania wymaga działania profesjonalnego pełnomocnika.

Jeżeli zaś chodzi o braki formalne wniosku, to podlegają one uzupełnieniu na podstawie art. 130 k.p.c., chyba że wniosek został złożony przez profesjonalnego pełnomocnika – wówczas zastosowanie znajdzie art. 130^{1a} k.p.c.

V. ODPOWIEDŹ POZWANEGO NA ZGŁOSZONY PRZEZ POWODA WNIOSEK

W postępowaniu w przedmiocie wniosku o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego ustawodawca nie uznaje za konieczne uzyskania efektu zaskoczenia pozwanego, charakterystycznego dla postępowania o zabezpieczenie środka dowodowego⁴². Zgodnie bowiem z art. 479¹⁰⁸ k.p.c. przed wyznaczeniem posiedzenia przewodniczący zarządza wniesienie przez pozwanego odpowiedzi na zgłoszone żądanie w terminie nie krótszym niż dwa tygodnie.

Powyższy termin ma na celu umożliwienie pozwanemu zajęcia stanowiska co do zgłoszonego przez powoda żądania wyjawienia lub wydania środka dowodowego

40 M. Rejda (w:) *Dowody...*, s. 962.

41 Ustawa z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r. nr 167 poz. 1398, ze zm.), dalej: u.k.s.c..

42 A. Sadza, *Art. 479¹⁰⁸ (w:) Kodeks...*

jeszcze przed jego rozpoznaniem⁴³. Można zatem stwierdzić, iż postępowanie w przedmiocie tego typu wniosków ma charakter kontrydiktoryjny⁴⁴.

Przewodniczący może na podstawie art. 166 k.p.c. z ważnej przyczyny wydłużyć pozwanemu termin na złożenie odpowiedzi, nawet bez wysłuchania powoda. Wniosek taki jest pismem procesowym, które podlega wzajemnemu doręczeniu, jeżeli obie strony są reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników (art. 132 k.p.c.).

Jeżeli powód złoży równocześnie wniosek o zabezpieczenie środka dowodowego, wezwanie do udzielenia informacji lub wnioski o zabezpieczenie roszczenia, to z przepisów nie wynika sekwencja, w jakiej sąd powinien środki te rozpoznać. Z racji, iż środki te mają autonomiczny charakter, nie wydaje się, aby miało to w praktyce większe znaczenie, gdyż rozpoczęte postępowania powinny otrzymać odrębne sygnatury i toczyć się niezależnie od siebie⁴⁵.

Należy również zauważyć, iż wniosek o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego może zostać złożony już w pozwie. Zatem termin na złożenie odpowiedzi na wniosek może być wyznaczany przez przewodniczącego równocześnie z wyznaczeniem terminu na wniesienie odpowiedzi na pozew. Z art. 479¹⁰⁸ k.p.c. nie wynika jednak, że w takim przypadku oba terminy muszą upływać w tym samym momencie – możliwe jest zatem wyznaczenie takiego terminu na odpowiedź na wniosek, który, choć rozpocznie się w tym samym dniu, będzie krótszy niż termin wyznaczony w celu wniesienia odpowiedzi na pozew⁴⁶.

W przypadku wniesienia przez pozwanego odpowiedzi z uchybieniem określonego terminu, zawarte w odpowiedzi twierdzenia i dowody podlegać będą pominięciu zgodnie z przepisami postępowania, które znajdują zastosowanie w sprawie⁴⁷.

Jeżeli natomiast pozwany nie wniesie w ogóle odpowiedzi w wyznaczonym przez sąd terminie, sąd, orzekając w przedmiocie wniosku, będzie brał pod uwagę wyłącznie stanowisko powoda, a także dotychczasowy przebieg postępowania (w tym przeprowadzone dowody i ustalone na ich podstawie okoliczności)⁴⁸.

Wraz z wyznaczeniem pozwanemu terminu na złożenie odpowiedzi na wniosek przewodniczący, zgodnie z art. 479¹⁰⁸ k.p.c., poucza pozwanego o ochronie tajemnicy przedsiębiorstwa. W doktrynie, w oparciu o definicję legalną tajemnicy przedsiębiorstwa z art. 11 ust. 2 ustawy z 16.4.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji przyjmuje się, że aby informacja mogła zostać uznana za tajemnicę przedsiębiorstwa, muszą zostać spełnione trzy przesłanki: 1) informacja musi być informacją techniczną,

43 A. Sadza, *Art. 479¹⁰⁸ (w:) Kodeks...*

44 A. Gołaszewska, *Art. 479¹⁰⁸ (w:) Prawo...*; M. Rejda, *(w:) System...*, s. 981.

45 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁸ (w:) Postępowanie cywilne...*

46 A. Sadza, *Art. 479¹⁰⁸ (w:) Kodeks...*

47 A. Gołaszewska, *Art. 479¹⁰⁸ (w:) Kodeks...*

48 A. Gołaszewska, *Art. 479¹⁰⁸ (w:) Kodeks...*

technologiczną, organizacyjną przedsiębiorstwa lub inną informacją i posiadać wartość gospodarczą; 2) informacje jako całość lub w szczególnym zestawieniu i zbiorze ich elementów nie mogą być powszechnie znane osobom zwykle zajmującym się tym rodzajem informacji albo nie są łatwo dostępne dla takich osób; 3) uprawniony do korzystania z informacji lub rozporządzania nimi musi podjąć, przy zachowaniu należytej staranności, działania w celu utrzymania ich w poufności⁴⁹.

W orzecznictwie podkreśla się natomiast, że wszelkie informacje związane z udziałem przedsiębiorcy w postępowaniu sądowym stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa, gdyż ujawnienie informacji o toczących się postępowaniach może stanowić zagrożenie dla interesów przedsiębiorcy poprzez między innymi osłabienie ich wiarygodności, zmniejszenie zdolności kredytowej, zdolności negocjacyjnej, co w konsekwencji może rzutować na zawieranie umów na korzystnych warunkach⁵⁰.

Pouczenie o ochronie tajemnicy przedsiębiorstwa ma istotne znaczenie, ponieważ w razie powołania się przez pozwanego na ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa sąd może określić szczególne zasady korzystania ze środka i zapoznawania się z nim (art. 479¹⁰⁹ § 1 zd. 2 k.p.c.). Ponadto, zgodnie z art. 153 § 1¹ k.p.c. w razie możliwości ujawnienia okoliczności stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, sąd na wniosek strony zarządza odbycie posiedzenia przy drzwiach zamkniętych.

VI. POSTANOWIENIE NAKAZUJĄCE WYJAWIENIE LUB WYDANIE ŚRODKA DOWODOWEGO

W literaturze zauważono, że skoro w przepisach o postępowaniu odrębnym w sprawach własności intelektualnej nie przewidziano wyraźnej regulacji określającej forum rozpoznania wniosku o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego, to zasada, zgodnie z art. 148 § 1 k.p.c., powinno być rozpoznawanie go na posiedzeniu jawnym⁵¹. Rozpoznanie wniosku może również nastąpić na posiedzeniu niejawnym (art. 148 § 3 k.p.c.) – co było intencją samego ustawodawcy⁵². W doktrynie wskazuje się jednak, że pożądane byłoby rozpoznawanie wniosków o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego na rozprawie, z racji, że nie występują tutaj okoliczności wskazujące na potrzebę pilnego rozpoznania wniosku⁵³.

Wydając, zgodnie z art. 479¹⁰⁹ k.p.c., postanowienie w przedmiocie wyjawienia lub wydania środka dowodowego, sąd zobowiązany jest do uwzględnienia interesów stron w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną,

49 G. Kamiński, *Art. 479¹⁰⁸ (w:) Komentarz...*

50 Wyrok NSA z 18.10.2013 r. (I OSK 1719/13), Legalis.

51 M. Rejda (w:) *Dowody...*, s. 962.

52 *Uzasadnienie...*, s. 23.

53 M. Rejda, 3.2. *Zakres zastosowanie, legitymacja czynna i bierna, przebieg postępowania* (w:) *System...*

a obowiązanego lub pozwanego nie obciążać ponad potrzebę, mając na uwadze obciążenia obowiązanego lub pozwanego, jakie wynikałyby z zastosowanych środków, oraz ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa (art. 479⁹⁵ k.p.c.). Sąd powinien zatem, stosując powyższą zasadę proporcjonalności, działać z rozważą i ostrożnością, ponieważ w tego typu sprawach istnieje ryzyko szkodzenia konkurentów z racji istnienia możliwości ujawnienia dla konkurencyjnego podmiotu informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa⁵⁴.

W przypadku, gdy sąd uzna za zasadny wniosek powoda i uwzględni jego żądanie (w całości lub też w części), wyda postanowienie, które zgodnie z brzmieniem art. 479¹⁰⁹ § 1 zd. 1 k.p.c. musi zawierać cztery elementy: a) nakaz wyjawienia lub wydania środka dowodowego; b) termin na dobrowolne wykonanie postanowienia; c) zasady korzystania ze środka dowodowego i zapoznawania się z nim przez powoda oraz d) pouczenie stron o ochronie tajemnicy przedsiębiorstwa.

Jak trafnie wskazuje się w doktrynie, powyższy przepis nie jest wystarczająco precyzyjny – samo bowiem ograniczenie się przez sąd do nakazania pozwanemu wyjawienia lub wydania środka dowodowego powodowi nie wskazuje, jakie konkretnie czynności ma podjąć pozwany⁵⁵. Poprzestanie na tym zwrocie spowoduje zapewne, że postanowienie nie będzie mogło zostać skutecznie wykonane, ponieważ w realiach postępowania sądowego opis zachowania pozwanego jest w świetle art. 797 § 1 k.p.c. niedostatecznie sprecyzowany⁵⁶.

Jak wskazuje B. Karolczyk, sentencja postanowienia powinna zatem zawierać następujące nakazy skierowane względem pozwanego: a) nakaz wyjawienia środków dowodowych określonych w żądaniu; b) nakaz złożenia wykazu skonkretyzowanych środków dowodowych należących do wskazanych powyżej kategorii środków dowodowych; c) nakaz złożenia pisemnego oświadczenia, że żadnego środka dowodowego należącego do określonej kategorii nie zataił, nie zniszczył ani się go nie wyżył; d) nakaz złożenia pisemnego zapewnienia, że złożone oświadczenie lub wykaz są prawidłowe i zupełne⁵⁷.

Jak wskazuje A. Gołaszewska, postanowienie może również określać inne elementy takie jak wskazanie, że pozwany jest uprawniony do zanonimizowania określonych części dokumentu udostępnianego powodowi czy też precyzować czas i miejsce, w którym powód będzie uprawniony do otrzymania środka dowodowego, o wydanie którego wnioskował⁵⁸.

54 A. Turczyn, *Art. 479⁹⁵ (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany*, red. O. M. Piaskowska, LEX/el. 2023.

55 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁹ (w:) Postępowanie cywilne...*

56 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁹ (w:) Postępowanie cywilne...*

57 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁹ (w:) Postępowanie cywilne...*

58 A. Gołaszewska, *Art. 479¹⁰⁹ (w:) Prawo...*

Termin na wykonanie postanowienia, o którym mowa w art. 479¹⁰⁹ § 1 zd. 1 k.p.c., jest terminem sądowym. Będzie się on różnił długością w zależności od tego, czy pozwanemu nakazano wyjawić czy też wydać środek dowodowy, a także w zależności od rodzaju środka dowodowego. Powinien on być wynikiem sędziowskiej oceny całokształtu stanu faktycznego sprawy, w tym należytego wyważenia i ochrony interesów stron, z zastrzeżeniem, że prymat należałoby przyznać interesowi powoda w uzyskaniu potencjalnego materiału procesowego lub jego ochronie przed zniszczeniem przez pozwanego⁵⁹.

Postanowienie nakazujące wyjawienie lub wydanie środka dowodowego podlega wykonaniu z chwilą jego wydania (art. 479¹⁰⁹ § 2 zd. 1 k.p.c.). Nie jest więc konieczne oczekiwanie na jego uprawomocnienie się. Ponadto zgodnie z art. 479¹⁰⁹ § 2 zd. 2 k.p.c. do tego typu postanowień stosuje się odpowiednio art. 743 k.p.c, zatem będzie ono zaopatrywane w klauzulę wykonalności z urzędu.

Dokumenty bankowe, handlowe lub finansowe stanowią z reguły obszerny zbiór dokumentów, którego dostarczenie może stanowić istotny problem techniczny lub logistyczny. W związku z powyższym ustawodawca przewidział również rozwiązanie w takich sytuacjach. Na podstawie art. 249 § 2 k.p.c. w zw. z art. 479¹¹¹ k.p.c. możliwe jest wtedy przejrzanie tego typu dokumentów w miejscu ich przechowywania i sporządzenie niezbędnych wyciągów. B. Karolczyk wskazuje, iż przepis ten jest martwy w praktyce, bowiem ze względu na możliwości technologiczne zapisywania i kopiowania danych trudno uznać, aby fizyczne wizyty w przedsiębiorstwie były częstą koniecznością⁶⁰. Niemniej jednak, jak trafnie podkreślił T. Targosz, mimo że w większości przypadków trudności natury technicznej lub logistycznej w związku z koniecznością przedstawienia wskazanych dokumentów nie będą występować, to w praktyce mogą się zdarzyć przypadki, w których przepis ten znajdzie zastosowanie. Będą to na przykład sytuacje, w których wniosek obejmuje swoim zakresem znaczną liczbę dokumentów o dużej objętości i w dokumentach tych obok informacji przydatnych znajdują się również informacje nieistotne dla danej sprawy czy też sytuacje, w których dokumenty mają postać elektronicznych baz danych i w konkretnym przypadku przydatne i wystarczające będzie uzyskanie jedynie niektórych fragmentów z tego typu baz⁶¹.

Pozwany powinien dobrowolnie wykonać postanowienie o wyjawieniu lub wydaniu środka dowodowego, ponieważ jeśli tego nie uczyni, narazi się na konsekwencje (przede wszystkim finansowe) związane z postępowaniem egzekucyjnym.

Postanowienie o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego podlega bowiem wykonaniu w drodze egzekucji⁶². Postępowanie egzekucyjne będzie prowadzone przez

59 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁹ (w:) Postępowanie cywilne...*

60 B. Karolczyk, *Art. 479¹¹¹ (w:) Postępowanie cywilne...*

61 T. Targosz, *Art. 80 (w:) Ustawy...*, s. 1884.

62 M. Rejdak (w:) *Dowody...*, s. 962; M. Rejdak (w:) *System...*, s. 982.

sąd lub komornika, w zależności od rodzaju czynności, jakich pozwany ma dokonać. W przypadku konieczności wydania środka dowodowego postanowienie będzie podlegać wykonaniu przez komornika, jeśli natomiast pozwany został zobowiązany do wyjawienia środków dowodowych, egzekucję na podstawie przepisów dotyczących egzekucji świadczeń niepieniężnych prowadzi będzie sąd rejonowy jako organ egzekucyjny⁶³. Wniosek egzekucyjny obejmujący postanowienie o wydaniu środka dowodowego będzie podlegał opłacie stałej w wysokości 400 złotych (art. 35 pkt 4 ustawy o kosztach komorniczych⁶⁴).

Co więcej, pozwany, odmawiając wykonania postanowienia nakazującego wyjawienie lub wydanie środka dowodowego lub dopuszczając się zniszczenia takiego środka w celu udaremnienia jego wyjawienia lub wydania, naraża się również na inny rodzaj konsekwencji. Zgodnie bowiem z art. 479¹⁰⁹ § 3 k.p.c. sąd może zastosować dwa rodzaje sankcji.

Pierwszą z nich jest uznanie za ustalone faktów, które mają zostać stwierdzone za pomocą tego środka (chyba że pozwany, który uchyla się od wykonania postanowienia nakazującego wyjawienie lub wydanie środka dowodowego lub dopuszcza się zniszczenia takiego środka, wykaże co innego). Stosowanie powyższej sankcji jest w praktyce bardziej skomplikowane, niż mogłoby się to wydawać. Znaczenie fikcji prawnej, którą sankcja ta przewiduje, zależy bowiem od tego, jakiego rodzaju okoliczności miały zostać wykazane za pomocą środka dowodowego, do którego wyjawienia lub wydania pozwany został zobowiązany. Jak wskazuje T. Targosz, jeśli są to okoliczności o binarnej naturze (np. istnienie lub nieistnienie licencji, wytworzenie lub nie egzemplarzy po ustaniu licencji itp.), łatwe jest przyjęcie faktu zgodnego z twierdzeniem powoda⁶⁵. Jednakże gdy mamy do czynienia z okolicznościami o charakterze ilościowym (np. wysokość korzyści uzyskanych przez pozwanego w związku z naruszeniem praw powoda, liczba wytworzonych egzemplarzy), jest to problematyczne (pomocne mogą być w takich sytuacjach inne dowody, które orientacyjnie wskazują przedziały w zakresie powyższych okoliczności)⁶⁶.

W doktrynie pojawiają się również stanowiska krytyczne wobec powyższej sankcji. B. Karolczyk wskazuje, że *de facto* zezwala ona pozwanemu nie tylko na niewykonanie postanowienia sądu powszechnego, ale także na niszczenie potencjalnych dowodów, a następnie pozwala mu wykazać korzystne dla niego twierdzenia⁶⁷.

Drugą sankcją jest natomiast obciążenie pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania, w całości lub części, niezależnie od wyniku sprawy. Chodzi tu

63 A. Sadza, *Art. 479¹⁰⁹ (w:) Kodeks...*; M. Rejda, *(w:) System...*, s. 983; G. Kamiński, *Art. 479¹⁰⁹ (w:) Komentarz...*

64 Ustawa z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. z 2018 r. poz. 770 ze zm.).

65 T. Targosz, *Art. 80 (w:) Ustawy...*, s. 1886.

66 T. Targosz, *Art. 80 (w:) Ustawy...*, s. 1886.

67 B. Karolczyk, *Art. 479¹⁰⁹ (w:) Postępowanie cywilne...*

o koszty postępowania głównego, a nie postępowania o wyjawienie lub wydanie środka dowodowego, które jest postępowaniem pomocniczym. Należy zauważyć, że w praktyce, ze względu na regulację kosztów zastępstwa procesowego, która nie prowadzi do ich odzyskania w rzeczywistym wymiarze, sankcja ta nie będzie niestety dotkliwa ekonomicznie dla pozwanego w wystarczającym stopniu⁶⁸.

Na postanowienie w przedmiocie wyjawienia lub wydania środka dowodowego służy zażalenie do sądu drugiej instancji (art. 479¹¹⁰ § 1 k.p.c.). Ma ono charakter dewolutywny i z racji użycia przez ustawodawcę sformułowania „w przedmiocie wyjawienia lub wydania środka dowodowego” przysługuje zarówno na postanowienia uwzględniające wniosek, jak i oddalające czy też odrzucające wniosek.

Zażalenie pozwanego w zakresie, w jakim powołuje się na ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa, sąd rozpoznaje na posiedzeniu niejawnym (art. 479¹¹⁰ § 2 zd. 1 k.p.c.). Z zastrzeżeniem, że od uznania sądu zależy, czy na posiedzeniu wysłucha jedną czy więcej niż jedną stronę (art. 479¹¹⁰ § 2 zd. 2 k.p.c.). Powyższe zastrzeżenie należy ocenić pozytywnie z racji, iż w przeciwnym wypadku pozwany mógłby nadużywać przysługujących mu praw i doprowadzać do bezpodstawnego przedłużania postępowania, bowiem powołując się na tajemnicę przedsiębiorstwa, sąd byłby zobligowany do wysłuchania stron nawet w sytuacji, gdy postulat ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa jest *prima facie* niezasadny⁶⁹.

VII. PODSUMOWANIE

Instytucja wyjawienia lub wydania środka dowodowego stanowi środek procesowy, bez którego w wielu sprawach dochodzenie ochrony praw własności intelektualnej byłoby niemożliwe. Przedmiotem wniosku jest bowiem żądanie dostarczenia przez pozwanego sądowi lub bezpośrednio powodowi określonego środka dowodowego, który ma służyć ujawnieniu i poznaniu nowych faktów dotyczących naruszenia praw powoda lub wykazaniu prawdziwości podnoszonych przez niego twierdzeń o faktach. Dzięki niemu polepsza się sytuacja prawna uprawnionego, który uzupełnia tym sposobem posiadany materiał dowodowy o takie środki dowodowe, w których posiadanie najpewniej nie mógłby wejść, gdyby nie instytucja wyjawienia lub wydania środka dowodowego.

68 B. Karolczyk, Art. 479¹⁰⁹ (w:) *Postępowanie cywilne...*

69 A. Gołaszewska, Art. 479¹¹⁰ (w:) *Kodeks...*

mgr Ewelina Tomczyk

Doktorantka w Zakładzie Postępowania Cywilnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Doctoral student at the Department of Civil Procedure at the Faculty of Law, Administration and Economics at the University of Wrocław.

ABSTRACT

Keywords: *disclosure of evidence, handing over evidence, civil procedure, intellectual property*

Disclosure or handing over evidence in proceedings in intellectual property cases

The purpose of the article is to analyse disclosure or handing over of evidence, which remedies enable the plaintiff to seek effective protection of intellectual property rights in civil proceedings. These remedies are very important for the plaintiff, as they enable them to obtain evidence which is important for deciding the case but remains in the defendant's possession.

Bibliografia

Dowody w postępowaniu cywilnym, red. Ł. Błaszczak, K. Markiewicz, E. Rudkowska-Ząbczyk, Warszawa 2010

Gil Izabella, Gil Piotr, *Dowodzenie w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2019

Gołaszewska Agnieszka, *Postępowanie odrębne w sprawach własności intelektualnej w orzecznictwie sądów powszechnych (w:) Reforma Prawa Własności Intelektualnej część III*, red. A. Adamczak, Kielce 2023

Jasińska Katarzyna, *1.8. Postępowania w sprawach własności intelektualnej a inne postępowania odrębne (w:) Metodyka pracy pełnomocnika w sprawach cywilnych z zakresu prawa własności intelektualnej*, red. K. Jasińska, Z. Pinkalski, J. Rasiewicz, A. Sokołowska-Ławniczak, Warszawa 2021

Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, red. A. Olaś, Warszawa 2023, t. 3

- Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. E. Marszałkowska-Krześ, I. Gil, Warszawa 2023
- Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. Tomasz Szanciło, Warszawa 2023, t. 1
- Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 506–1217*, red. T. Szanciło, Warszawa 2023, t. 2
- Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany*, red. O.M. Piaskowska, LEX/el. 2023
- Kurosz Krzysztof**, *Standard dowodzenia w ramach środków pomocniczych służących pozyskiwaniu dowodów i informacji a zakres przedmiotowy postępowania w sprawach własności intelektualnej (w:) Reforma Prawa Własności Intelektualnej część III*, red. A. Adamczak, Kielce 2023
- Postępowanie cywilne w sprawach własności intelektualnej. Komentarz dla pełnomocników procesowych i sędziów*, red. L. Marcinoska-Boulangé, D. Sierżant, S. Stepaniuk, M. Sznajder, B. Karolczyk, Warszawa 2021
- Prawo własności przemysłowej. Komentarz*, red. Ł. Żelechowski, Warszawa 2021, t. 8b
- Rejda Monika**, 3.2. *Zakres zastosowanie, legitymacja czynna i bierna, przebieg postępowania (w:) System Prawa Procesowego Cywilnego*, t. 2, cz. 3, *Postępowanie procesowe przed sądem pierwszej instancji. Postępowania odrębne w szczególnych kategoriach spraw*, red. S. Cieślak, Warszawa 2023
- System Postępowania Cywilnego*, t. 2, *Dowody w postępowaniu cywilnym*, red. Ł. Błaszczak, Warszawa 2021
- System Postępowania Cywilnego*, t. 6, *Postępowania odrębne*, red. A. Machnikowska, Warszawa 2022
- Targosz Tomasz**, *Środki pomocnicze w prawie własności intelektualnej i ich sfery zastosowania*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2020/2
- Ustawy autorskie. Komentarze, Prawo autorskie i prawa pokrewne. Ochrona baz danych. Zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi*, red. R. Markiewicz, Warszawa 2021, t. 2